

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1944 kl. 7 fm.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arbetslöshetsnämnd, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 5 maj 1944 dagtecknad proposition, nr 280, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g om arbetslöshetsnämnd.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Konungen äger förordna, att inom kommun skall finnas arbetslöshetsnämnd för handhavande av lokala åtgärder i fråga om statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid oförvållad arbetslöshet, ävensom att för ändamålet skall tillsättas särskild sådan nämnd. Innefattar förordnande som nyss sagts ej föreskrift om tillsättande av särskild nämnd och beslutar kommunen ej härom, skall i stad drätselkammare och på landet kommunalnämnd vara arbetslöshetsnämnd.

Arbetslöshetsnämnd må vara gemensam för flera kommuner.

2 §.

Närmare föreskrifter om utseende av särskild arbetslöshetsnämnd, om revision av arbetslöshetsnämnds verksamhet, så ock om tillämpningen i övrigt av denna lag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1944.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehåft följande i anledning av densamma inom andra kammaren väckta motioner, nämligen

- nr 523 av herr *Johansson* i Torp *m. fl.*,
» 534 » herrar *Håstad* och *Hagård* samt
» 541 » herrar *Severin* i Gävle och *Persson* i Växjö.

För yrkandena i motionerna redogöres nedan. Beträffande motiveringen för desamma får utskottet hänvisa till motionerna.

I propositionen har upptagits förutom lagförslaget även fråga om länsarbetsnämndernas verksamhet och organisation. Förslagen äro grundade på en framställning från arbetsmarknadskommissionen.

Skyldighet för kommun att tillsätta arbetslöshetsorgan.

Gällande bestämmelser.

Organisationen av den statliga och statsunderstödda hjälpverksamheten vid arbetslöshet regleras genom kungörelsen den 30 juni 1934 (nr 434) angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet (ändrad 1935: 426, 1936: 464 och 1937: 545).

Enligt nämnda kungörelse omhänderhavas de lokala åtgärderna för den statliga och statsunderstödda hjälpverksamheten vid arbetslöshet inom varje kommun av en *arbetslöshetskommitté*. Kommun må antingen inrätta särskild dylik kommitté eller ock uppdraga åt lämplig ordinarie kommunal myndighet att vara arbetslöshetskommitté. Där med hänsyn till lokala förhållanden så prövas lämpligt, må särskild arbetslöshetskommitté vara gemensam för två eller flera kommuner (2 §). Arbetslöshetskommitté bör verka för och själv vidtaga de åtgärder, vilka inom området för dess verksamhet kunna tjäna till att förebygga arbetslöshet eller mildra verkningarna därav, ävensom för sådant ändamål samarbeta med myndigheter och andra. Arbetslöshetskommitté bör jämväl noga tillse, att hjälpverksamheten begränsas till vad som av verkligt behov påkallas, och särskilt iakttaga, att verksamheten icke kommer arbetsovilliga eller eljest därtill icke berättigade till godo (3 §). I 4 § gives det centrala arbetslöshetsorganet — d. v. s. för närvarande statens arbetsmarknadskommission — vissa granskningsbefogenheter i förhållande till arbetslöshetskommittéerna, varjämte dessa ålagts vissa uppgiftsskyldigheter till det centrala organet. Särskild arbetslöshetskommitté består enligt 5 § av ordförande samt minst fyra och högst tio ledamöter. För ordföranden och minst halva antalet ledamöter skola finnas suppleanter. Ordföranden och hans suppleant förordnas, efter anmälan av vederbörande kommunala myndighet, av länsstyrelsen för viss tid, länsstyrelsen obetaget att före nämnda tids utgång återkalla dylikt förordnande. Ledamöter och deras suppleanter utses för viss tid, i stad av stadsfullmäktige samt på landet av kommunalfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av kommunalstämma. Vissa närmare bestämmelser om hur arbetslöshetskommitté bör vara sammansatt meddelas dessutom. Vidare innehåller kungörelsen föreskrifter om revision av arbetslöshetskommittés verksamhet.

Arbetsmarknadskommissionens**framställning.**

Arbetsmarknadskommissionen erinrar i sin förenämnda framställning, att någon generell skyldighet för kommun att tillsätta arbetslöshetskommitté eller att uppdraga åt ordinarie kommunal myndighet att vara arbetslöshetskommitté icke fastslagits genom 1934 års kungörelse. Kommun, som icke utnyttjade den statliga arbetslöshetshjälpen eller erhållit statsbidrag till egen hjälpverksamhet för arbetslösa, hade sålunda icke någon skyldighet att ha arbetslöshetskommitté. Detta förhållande vore enligt kommissionen i många avseenden till olägenhet och medförde framför allt risk för att oförvällat arbetslösa i kommun, där arbetslöshetskommitté icke funnes, komme i en avsevärt sämre ställning beträffande möjlighet att erhålla hjälp än arbetslösa i kommuner, där arbetslöshetskommitté funnes. Under krisen 1932—1934 hade det mycket ofta förekommit, att arbetslösa från kommuner utan arbetslöshetskommittéer vid personliga framställningar till det dåvarande centrala organet — statens arbetslöshetskommision — om hjälp och upplysningar måst hänvisas till de ordinarie kommunala myndigheterna och då i regel där endast haft fattigvårdsstyrelsen såsom hjälpkälla. Särskilt i de fall då så inträffade i fråga om personer, vilkas grannar och arbetskamrater tillhörde en närgränsande kommun, som genom tillsättande av arbetslöshetskommitté skaffat sina hjälpsökande möjlighet att erhålla statlig eller statsunderstödd hjälp, uppstode ofta mycket stor och förklarlig irritation.

Kommissionen fortsätter härefter:

Med hänsyn till dessa förhållanden synes det önskvärt att införa en författningsföreskrift av innebörd att, där särskild arbetslöshetskommitté icke tillsatts inom en kommun, kommunalnämnden (i stad drätselkammaren) skall vara arbetslöshetskommitté. Det kan visserligen vara tveksamt, om den kommunala förvaltningen skall belastas med ytterligare arbetsuppgifter även i de fall, då ingen eller relativt ringa arbetslöshet föreligger inom vederbörande kommun. Emellertid kommer i så fall något avsevärt ökat arbete icke att påläggas de kommunala förtroendemännen och tjänstemännen, men å andra sidan kommer möjlighet att lämna statligt stöd, exempelvis i form av hänvisning till beredskapsarbete, därigenom att tillskapas även i sådana fall. Någon rapportskyldighet etc. föreligger ju icke för arbetslöshetskommittéerna i andra fall än då hjälpsökande arbetslösa finnas anmälda och kommunen finner behov av statligt stöd för arbetslöshetens lindrande.

Vid de författningsändringar, som ett införande av den föreslagna generella skyldigheten att hava arbetslöshetskommitté betingar, synes, i anslutning till ett förslag av socialvårdskommittén, benämningen »arbetslöshetskommitté» samtidigt böra utbytas mot »arbetslöshetsnämnd».

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har anfört följande:

Såsom av arbetsmarknadskommissionens framställning framgår ligger det i kommuns hand att avgöra, huruvida något kommunalt organ skall finnas för att handhava den statliga och statsunderstödda hjälpverksamheten vid oförvällad arbetslöshet. Det har inträffat, att kommun icke inrättat något arbetslöshetsorgan, oaktat inom kommunen rätt arbetslöshet av sådan

omfattning, att ett kommunalt organ för ändamålet varit av behovet påkallat. De arbetslösa inom sådan kommun ha till följd därav kommit i en missgynnad ställning. På grund härav bör, såsom arbetsmarknadskommissionen föreslagit, möjlighet tillskapas att göra inrättande inom kommun av lokalt arbetslöshetsorgan obligatoriskt.

Arbetsmarknadskommissionen har föreslagit, att för ändamålet skall införas författningsföreskrift av innebörd att, där särskild arbetslöshetskommitté icke tillsatts inom en kommun, kommunalnämnden — i stad drätselkammare — skall vara arbetslöshetskommitté. Denna föreskrift skulle sålunda äga tillämpning jämväl inom kommun, där någon arbetslöshet icke finnes. Med hänsyn härtill och då något större antal fall, i vilka kommun, trots behov av arbetslöshetsorgan, underlåter att inrätta sådant, icke torde behöva befaras, synes det vara ett mera smidigt och lämpligt tillvägagångssätt att överlämna åt Konungen att vid behov förordna om inrättande inom kommun av lokalt arbetslöshetsorgan, lämpligen kallat, såsom kommissionen föreslagit, *arbetslöshetsnämnd*. Det bör ock ligga i Konungens hand att bestämma, huruvida särskild arbetslöshetsnämnd skall tillsättas eller drätselkammare respektive kommunalnämnd vara arbetslöshetsnämnd. Dock bör det vara kommunen obetaget att tillsätta särskild nämnd, även om Konungen ej förordnat därom.

I anledning av vad nu anförts har inom socialdepartementet upprättats förslag till *lag om arbetslöshetsnämnd*. Enligt 1 § nämnda förslag äger Konungen förordna, att inom kommun skall finnas arbetslöshetsnämnd för handhavande av statlig eller statsunderstödd hjälpverksamhet vid oförvållad arbetslöshet ävensom att för ändamålet skall tillsättas särskild sådan nämnd. Innehåller förordnande som nyss sagts ej föreskrift om tillsättande av särskild nämnd och beslutar kommunen ej härom, skall i stad drätselkammare och på landet kommunalnämnd vara arbetslöshetsnämnd. Arbetslöshetsnämnd må enligt samma paragraf vara gemensam för flera kommuner. Av paragrafens lydelse torde framgå, att förordnande om tillsättande av särskild arbetslöshetsnämnd kan meddelas i fråga om kommuner, som redan ha arbetslöshetsnämnd men där denna utgöres av drätselkammare eller kommunalnämnd.

De nuvarande arbetslöshetskommittéernas sammansättning och verksamhet äro, såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår, reglerade genom 1934 års kungörelse angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet. För att vid behov snabbt kunna vidtaga ändringar därutinnan synes det mig lämpligt att Konungen erhåller rätt att utfärda föreskrifter om utseende av särskild arbetslöshetsnämnd, om revision av arbetslöshetsnämnds verksamhet samt om tillämpningen i övrigt av lagen. Bestämmelse härom har intagits i 2 § departementsförslaget.

Den föreslagna lagen torde böra träda i kraft den 1 juli 1944. Samtidigt med att lagen träder i kraft bör 2 § 1934 års kungörelse upphävas.

I *motionen II: 523* har hemställts, att riksdagen måtte besluta införa generell skyldighet för kommun att hava arbetslöshetsnämnd.

I motionen II: 541 har hemställts, att riksdagen måtte som sin mening uttala, att i tillämpningsföreskrifterna till lagen måtte intagas bestämmelse att ordförande i särskild arbetslöshetsnämnd och suppleant för honom skola förordnas av länsstyrelsen efter förslag av vederbörande kommunala myndighet.

Länsarbetsnämndernas verksamhet och organisation.

Gällande bestämmelser.

Enligt kungörelsen den 7 maj 1940 (nr 328) om länsarbetsnämnder skall till biträde åt statens arbetsmarknadskommission i varje län samt i Stockholms stad finnas en länsarbetsnämnd. Nämnden i Stockholms stad benämnes allenast arbetsnämnd (1 §). Länsarbetsnämnd åligger att följa utvecklingen inom länet på arbetsmarknadsområdet, att hos arbetsmarknadskommissionen göra de framställningar och förslag, vartill läget giver anledning, samt att utföra de uppgifter, som av kommissionen överlämnas till nämnden (2 §). Länsarbetsnämnd skall vara länsarbetsstyrelse enligt lagen om tjänsteplikt (3 §). Länsarbetsnämnd består av en ordförande, som leder nämndens arbete, och två ledamöter. För såväl ordförande som ledamöter skola finnas personliga ersättare. Ordförandens ersättare är nämndens vice ordförande. Ordförande, ledamöter och ersättare förordnas tills vidare av Kungl. Maj:t (7 §). Vid varje länsarbetsnämnds sida är som rådgivande församling ställt länsarbetsnämndens råd. Rådet utses av arbetsmarknadskommissionen och består av det antal ledamöter, som kommissionen bestämmer (8 §). Vid handläggning av ärende av större vikt bör länsarbetsnämnd, i den mån förhållandena det medgiva, rådgöra med ledamöter av länsarbetsnämndens råd, vilka företräda näringsområde, organisation eller erfarenhetsområde, som ärendet berör. Rådet i sin helhet må även av nämndens ordförande kallas att med nämnden överlägga rörande vissa angivna ärenden och frågor, som därmed äga sammanhang (9 §). Landshövdingen äger påkalla sammanträde med länsarbetsnämnden och deltaga i dess överläggningar. Han må ock väcka förslag i frågor, som tillhöra nämndens verksamhetsområde. Därest nämndens beslut icke överensstämmer med landshövdingens mening, äger han mot beslutet göra erinringar hos arbetsmarknadskommissionen. I händelse landshövdingen har förfall eller ämbetet är ledigt, äger landssekreteraren utöva de befogenheter, som enligt kungörelsen tillkomma landshövdingen. Vad i kungörelsen är stadgat om landshövding och landssekreterare skall beträffande Stockholm gälla överståthållaren och underståthållaren (15 §).

Arbetsmarknadskommissionens framställning.

I sin förenämnda framställning erinrar arbetsmarknadskommissionen, att den centrala koordinering av arbetslöshetspolitiken och arbetsmarknadspolitiken i övrigt, som skedde våren 1940 genom bestämmandet av den nya arbetsmarknadskommissionens verksamhetsområde, hittills i stort sett icke givits

någon regional motsvarighet. För arbetsförmedlings-, tjänsteplikts- och andra arbetsmarknadsärenden än sådana, som direkt avsåge hjälpverksamheten för arbetslösa, hade kommissionen redan vid sin tillkomst erhållit länsorgan genom inrättandet av länsarbetsnämnderna. Mellan de lokala organen för arbetslöshetshjälp — arbetslöshetskommittéerna — och arbetsmarknads-kommissionen finnes däremot icke några länsorgan, vilket numera mer och mer visat sig medföra praktiska olägenheter. Efter att ha erinrat om att länsarbetsnämnderna i första hand omhändertade den närmaste ledningen av den offentliga arbetsförmedlingen samt att de därjämte enligt uppdrag av kommissionen medverkat vid överflyttande av arbetskraft till vissa under avspärrningen särskilt viktiga arbetsområden ävensom erhållit vissa bemyndiganden i samband med tillämpningen av författningarna om arbetsförmedlingstvång och byggnadstillstånd fortsätter kommissionen:

Sedan arbetslöshet av större omfattning nu börjat framträda inom vissa landsdelar, har det visat sig önskvärt att få en närmare kontakt med och tillsyn över den kommunala hjälpverksamheten för arbetslösa. Inspektion av arbetslöshetskommittéernas verksamhet bedrivs för närvarande i huvudsak genom direkt till kommissionens kansli knutna tjänstemän. Även om denna inspektion intensifieras, vilket är kommissionens avsikt, synes upprättande av organ härför inom de särskilda länen erforderligt och innebärande praktiska fördelar. Vid överväganden om anordningar härför har kommissionen beaktat, att länsarbetsnämnderna nu fått en rik erfarenhet beträffande överflyttningsärenden och andra med krigstiden sammanhängande åtgärder samt att de administrativa anordningarna därför nu torde ha fått en praktisk utformning. På senaste tid har därjämte den minskade möjligheten att i skogsbruk sysselsätta arbetskraft från andra områden medfört en viss avlastning av länsarbetsnämndernas arbetsbörda. Med hänsyn till dessa förhållanden och även med tanke på önskvärldheten av att vid en eventuellt kommande omfattande arbetslöshet kunna delegera delar av kommissionens beslutanderätt i avseende på hjälpverksamheten för arbetslösa har kommissionen nu funnit tiden inne att insätta länsarbetsnämnderna såsom länsorgan jämväl för denna gren av kommissionens verksamhet. För Stockholms stad synes en sådan anordning emellertid icke erforderlig. Kommissionen har därför för avsikt att åt länsarbetsnämnderna (utom arbetsnämnden i Stockholms stad) uppdraga att öva tillsyn däröver, att arbetslöshetskommittéerna inom respektive nämnds område bedriva sin verksamhet (i den mån statligt stöd därtill utgår) i enlighet med gällande bestämmelser samt på lämpligaste sätt. Det direkta handhavandet av inspektionsverksamheten avses komma att anförtros åt för sådana uppgifter särskilt instruerade tjänstemän inom nämnderna. I detta sammanhang ämnar kommissionen även i högre grad än tidigare anlita nämnderna såsom remissinstanser beträffande framställningar från arbetslöshetskommittéerna. Härmed avses bland annat att länsarbetsnämnderna skola bliva effektivt insatta i arbetslöshetskommittéernas verksamhet och att få till stånd ett fortlöpande samråd mellan nämnderna och kommittéerna.

Vidare framhåller kommissionen, att det för länsarbetsnämnderna föreläge ett behov av samarbete med motsvarande organ inom andra verksamhetsområden. Garantier för att detta behov bleve effektivt tillgodosett föreläge emellertid icke, vilket medförde en viss risk för felbedömningar på grund av bris-

tande kännedom om inriktningen och omfattningen av planeringsarbetet inom andra områden. Med tanke därpå hade inom en del län anordnats konferenser angående hithörande frågor, i regel under ordförandeskap av vederbörande landshövding och med representanter för statliga och kommunala organ samt näringsidkare och arbetarsammanslutningar såsom deltagare. Det vore enligt kommissionens mening angeläget, att detta samarbete nu gäves en fastare form.

För att länsarbetsnämnderna skulle kunna tjäna såsom samordningsorgan för planeringsarbetet och även för den närmare kontakt mellan nämnderna och arbetslöshetskommittéerna, som kommissionen sökte få till stånd genom in-koppling av nämnderna i ledningen för hjälpverksamheten för arbetslösa, syntes en förstärkning av länsarbetsnämnderna böra genomföras. Nämnderna borde därvid i högre grad än hittills givas en sådan sammansättning, att statliga organ inom länet, kommunrepresentanter samt de olika intressentgrupperna på arbetsmarknaden bereddes tillfälle att framföra sina synpunkter och deltaga i överläggningar inom nämnden angående sysselsättningsprogrammet. Samarbetet med landshövdingarna, vilket kommissionen tillmätte stor betydelse, borde vidare regleras på annat sätt än hittills.

Kommissionen föreslår därefter följande riktlinjer för länsarbetsnämndernas sammansättning:

Länsarbetsnämndens ordförande bör vara en allmänt betrodd och såvitt möjligt i arbetsmarknadsfrågor förfaren man. Länsarbetsnämnd skall för övrigt bestå av en vice ordförande med enahanda kvalifikationer som ordföranden, en representant för arbetsgivare, en för arbetstagare och en för kommunala intressen. (En ökad representation för intressenterna på arbetsmarknaden vore visserligen i sig önskvärd. Kommissionen anser sig emellertid icke böra förorda en så avsevärd utvidgning av nämnden, som detta skulle innebära.) Landshövdingen i länet skall äga rätt att närvara vid länsarbetsnämndens sammanträden och därvid fungera som ordförande. (Givetvis föreligger intet hinder mot att landshövding, som är därtill villig, förordnas till länsarbetsnämndens ordförande.) Särskilt vid behandling av frågor om samordning av planeringsarbetet med tanke på en sysselsättningskris, torde det vara av värde, om landshövdingen deltagar i nämndens arbete. Såväl ordföranden och vice ordföranden som övriga ledamöter böra utses av Kungl. Maj:t, ordföranden och vice ordföranden efter förslag av arbetsmarknads-kommissionens chef, arbetsgivarrepresentanten efter förslag av svenska arbetsgivareföreningen och arbetstagarrepresentanten efter förslag av lands-organisationen i Sverige. Beträffande frågan om vilket organ som skall vara förslagsställare vid utseende av representanten för de kommunala intressena kan tvekan råda. Med hänsyn till att landsting (resp. stad som ej tillhör landsting) enligt lagen den 15 juni 1934 om offentlig arbetsförmedling skall vara huvudman för den offentliga arbetsförmedlingen synes det — även om sagda lag för närvarande är provisoriskt satt ur kraft — lämpligt att låta landsting (resp. stad som ej tillhör landsting) vara förslagsställare i fråga om den ledamot i länsarbetsnämnden, som närmast skall företräda de kommunala intressena. Praktiskt synes detta böra ordnas så, att förslag avgives av landstingets förvaltningsutskott, i förekommande fall gemensamt med drätselkammaren i stad (drätselkammarna i städer) inom länet, som icke deltagar i landsting. För Göteborgs och Bohus län bör förslaget dock avgivas av förvaltnings-

utskottet gemensamt med stadskollegiet i Göteborg. I fråga om Stockholms stad synes förslaget lämpligen böra avgivas av stadskollegiet. För varje ledamot av länsarbetsnämnden med undantag av ordföranden och vice ordföranden skall finnas en ersättare, vilken skall utses på samma sätt som den ordinarie ledamoten. Förslag till ledamot och ersättare för ledamot bör givetvis i samtliga fall upptaga mer än ett namn.

Till länsarbetsnämnden knytes ett råd bestående av vägdirektören, landstingsdirektören, egnahemsdirektören, länsjägmästaren och hushållningssällskapets sekreterare samt dessutom enligt bestämmande av statens arbetsmarknadskommision representanter för näringslivet inom länet. Näringslivets representanter böra företräda arbetsgivare och arbetstagare inom jord- och skogsbruk, de stora industrierna samt handel, småindustri och hantverk. Bland arbetstagarrepresentanterna böra såväl kroppsarbetare som tjänstemän vara företrädda. Länsarbetsnämnden skall äga rätt att med rådet adjungera ytterligare personer.

Rådet till arbetsnämnden i Stockholms stad bör utom representanter för näringslivet omfatta de tjänstemän inom stadens förvaltning, som närmast motsvara de förut uppräknade tjänstemännen inom de olika länen.

Endast då stora, principiellt viktiga frågor skola avgöras, skall rådet behöva samlas i sin helhet. Annars må enskilda ledamöter av rådet kunna kallas till överläggningar med länsarbetsnämnden, när detta befinner sig påkallat.

Kommissionen hemställer om genomförande av vad kommissionen sålunda förordat.

Yttrande över arbetsmarknadskommisionens framställning.

Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering, som efter remiss avgivit yttrande över arbetsmarknadskommisionens framställning, anför:

I sitt den 10 maj 1944 till chefen för finansdepartementet avgivna utlåtande angående investeringsutredningens betänkande m. m. har kommissionen bland annat i korthet berört frågan om den lokala organisationen av investeringsplanernas genomförande. Under hänvisning härtill får kommissionen med nedan angivna erinringar tillstyrka det av arbetsmarknadskommisionen ingivna förslaget till regional koordinering av arbetslöshetspolitiken och arbetsmarknadspolitiken i övrigt.

Kommissionen utgår från att länsarbetsnämndernas arbetsformer och arbetsuppgifter komma att närmare regleras genom av arbetsmarknadskommisionen utfärdad instruktion. Med hänsyn till behovet av en fri anpassning efter skilda krav i olika lägen synes det önskvärt att länsarbetsnämnderna icke stelt låsas fast genom alltför hårdtagna bestämmelser eller föreskrifter.

Vad beträffar det råd, som enligt förslaget skulle knytas till länsarbetsnämnden, vill kommissionen understryka dess betydelse såsom organ för kontakt mellan länsarbetsnämnden och näringslivet inom länet. Sammanförandet i detta råd av olika länsinstanser, som nu fristående äro sysselsatta med planeringen av arbetsobjekt, är väl ägnat att sammanhålla och giva erforderlig överblick över detta planeringsarbete. Icke minst med tanke härpå är det önskvärt att rådsinstitutionen kommer att rationellt och effektivt utnyttjas.

Enligt förslaget skulle i rådet obligatoriskt ingå bland andra landstingsdirektören, egnahemsdirektören, länsjägmästaren och hushållningssällskapets sekreterare. Med hänsyn till önskvärheten av en viss valfrihet i fråga om personrepresentationen synes det kommissionen lämpligare att föreskriva att

landstingets förvaltningsutskott, egnahemsnämnden, skogsvårdsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott skola äga utse vardera en representant i rådet. Kommissionen vill beträffande rådets sammansättning i övrigt framhålla önskvärdheten av att såväl den enskilda som den kooperativa varuförmedlingen samt det husliga arbetet komma att där vara representerade.

Kommissionen förutsätter att landshövdingen, som enligt förslaget skall äga rätt att närvara vid länsarbetsnämndens sammanträden och därvid fungera såsom ordförande, skall vara oförhindrad att låta sig åtföljas av landssekreteraren.

Inom kommissionen har ifrågasatts huruvida icke länsarbetsnämnderna för att effektivt kunna bedriva sin verksamhet borde vara utrustade med teknisk personal. Det ankommer emellertid på arbetsmarknadskommissionen att i sinom tid pröva denna fråga.

Departementschefen.

Arbetsmarknadskommissionens framställning åsyftar sådan utvidgning av länsarbetsnämndernas verksamhet att åt dem komma att anförtros vissa uppgifter i fråga om hjälpverksamheten för arbetslösa. Sålunda skulle länsarbetsnämnderna öva tillsyn över att de kommunala arbetslöshetsorganen bedreve sin verksamhet i enlighet med gällande bestämmelser och på lämpligt sätt. Länsarbetsnämnderna skulle vidare anlitas som remissinstanser beträffande framställningar från de kommunala organen. Överhuvud avser kommissionen att få till stånd ett fortlöpande samråd mellan nämnderna och de kommunala organen.

En utveckling i enlighet med de av kommissionen uppdragna riktlinjerna synes mig ur flera synpunkter vara till gagn. Att i händelse av en arbetslöshetskris länsarbetsnämnderna icke skulle vara inkopplade såsom ett mellanled mellan kommissionen och de kommunala organen i fråga om hjälpverksamheten vore föga rationellt. Överhuvud taget bör eftersträvas att länsarbetsnämnderna bli ordentligt insatta i alla de verksamhetsgrenar med lokal anknytning, för vilka arbetsmarknadskommissionen utgör det centrala organet. Därmed vinnes ock ökad möjlighet för kommissionen att på länsarbetsnämnderna överflytta beslutanderätten i fråga om åtskilliga ärenden av den natur att en central prövning kan utan olägenhet undvaras.

Jämväl de åtgärder som arbetsmarknadskommissionen förordat för förstärkning av länsarbetsnämnderna synas mig välgrundade. Särskilt må framhållas betydelsen av ett nära samarbete med länsstyrelserna. Detta samarbete bör så bedrivas att dessa få fullständig kännedom om det aktuella arbetslöshetsläget och de åtgärder som planeras därutinnan. Då bestämmelserna om landshövdingens rätt att delta i länsarbetsnämndens sammanträden, påkalla sådana sammanträden m. m. icke kunna enbart utgöra garanti för att länsstyrelsen är insatt i länsarbetsnämndens aktuella verksamhet, bör så ordnas att alla viktigare beslut av länsarbetsnämnden för kännedom översändas till länsstyrelsen.

Kommissionen har vidare sökt vinna en förstärkt ställning åt länsarbetsnämnderna genom utökning av antalet ledamöter samt genom sådana före-

skrifter om deras utseende att därigenom säkerhet skall vinnas för att såsom ledamöter i nämnderna komma att ingå representativa företrädare för arbetsmarknaden och för de kommunala intressena. Mot vad kommissionen i detta syfte föreslagit har jag i huvudsak ej något att erinra. Jag finner mig även kunna tillstyrka vad arbetsmarknadscommissionen föreslagit i fråga om länsarbetsnämndens råd. Dock torde härutinnan böra göras den av kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering föreslagna modifikationen, innebärande att i stället för landstingsdirektör, egnahemsdirektör, länsjägmästare och hushållningssällskapets sekreterare skulle obligatoriskt ingå i rådet de representanter, som utsetts av huvudmännen för ifrågavarande tjänstemän.

Med hänsyn till den betydelse nu nämnda frågor äga har jag ansett det lämpligt att en redogörelse för vad härutinnan förekommit lämnas riksdagen.

I *motionen II: 534* har yrkats, att riksdagen ville för sin del uttala, att länsarbetsnämnden måtte erhålla sådan sammansättning, att i nämnden skulle finnas jämväl en representant för tjänstemännen, vilken skulle utses av Kungl. Maj:t efter förslag av tjänstemännens centralorganisation.

Utskottet.

Vad först beträffar det genom propositionen framlagda lagförslaget finner utskottet i likhet med arbetsmarknadscommissionen och departementschefen, att möjlighet bör tillskapas att göra inrättande inom kommun av lokalt arbetslöshetsorgan obligatoriskt. I fråga om formen härför har arbetsmarknadscommissionen förordat en bestämmelse, enligt vilken arbetslöshetsnämnd skall finnas i alla kommuner och, där särskild sådan ej tillsatts, utgöras av kommunalnämnden eller, i stad, drätselkammaren, medan i propositionen valts det tillvägagångssättet att Konungen vid behov skall äga förordna, att inom kommun skall finnas arbetslöshetsnämnd. Enligt utskottets mening är den senare metoden att föredraga. De farhågor som i *motionen II: 523* uttalats beträffande svårigheterna att utreda behovet av arbetslöshetsorgan torde vara överdrivna. Särskilt sedan länsarbetsnämnderna erhållit de vidgade befogenheter, för vilka redogjorts i propositionen, synes kunna förutsättas att behandlingen av ett ärende angående tillämpning av den föreslagna lagen skall kunna ske utan onödig tidsutdräkt och med tillbörligt hänsynstagande till alla på frågan inverkan skäl. Utskottet anser sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till ändringsyrkandet i *motionen II: 523*.

Enligt den gällande kungörelsen angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet skall ordförande i särskild arbetslöshetskommitté och suppleant för honom förordnas av länsstyrelsen »efter anmälan av vederbörande kommunala myndighet». Såsom hemställts i *motionen II: 541* synas de kommunala myndigheterna böra erhålla större inflytande vid tillsättandet av nämnda poster. Utskottet delar motionärernas uppfattning, att ordförande och suppleant för honom böra utses efter förslag av vederbörande kommunala myndighet. Detta innebär givetvis icke, att det tillsättande organet skulle vara bundet av förslaget.

Med denna erinran tillstyrker utskottet antagandet av det genom propositionen framlagda lagförslaget.

I propositionen har vidare lämnats en redogörelse för vissa tillämnade åtgärder för utvidgning av länsarbetsnämndernas verksamhet och förstärkning av deras organisation. Åtgärderna innebära, att länsarbetsnämnderna skola insättas såsom mellanled mellan arbetsmarknadskommissionen och de kommunala organen även i fråga om hjälpverksamheten för arbetslösa och i övrigt fungera såsom samordningsorgan beträffande den lokala verksamheten i arbetsmarknadsfrågor. Mot de i dessa hänseenden förordade åtgärderna har utskottet i stort sett intet att erinra.

Vad angår den tillämnade förstärkningen av länsarbetsnämndens sammansättning finner utskottet i anledning av vad som anförts i motionen II: 534, att i nämnden lämpligen bör ingå även en representant för tjänstemän och kontorsanställda. Denne torde, såsom motionärerna föreslagit, böra utses av Kungl. Maj:t efter förslag av tjänstemännens centralorganisation.

I fråga om sammansättningen av länsarbetsnämndens råd synes utöver vad som framgår av departementschefens anförande böra beaktas vad kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering framhållit beträffande önskvärdheten av att såväl den enskilda som den kooperativa varuförmedlingen samt det husliga arbetet komma att bli representerade.

Under hänvisning till det sålunda anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition;
samt

B. att motionerna II: 523, II: 534 och II: 541 måtte anses
besvarade genom vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 15 juni 1944.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Norman*, *Wistrand*, *Mannerskantz*, *Roos*, *Hage*, *Sten*, *Hallagård* och *Nils Elowsson*;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, fröken *Andersson*, herrar *Pettersson* i Hällbacken, *Ryberg*, *Hermansson**, *Larsson* i Östersund, *Lundgren** och *Jansson* i Hällefors.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.